

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/540/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

170/2017. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2016. július 28-án előterjesztett **panaszát** a 2017. július 6-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Készenléti Rendőrség – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mert az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos rendőrségen 2017. július 6-án terjesztette elő panaszát, majd a rendőrség felhívására 2016. szeptember 8-án telefonon keresztül akként nyilatkozott, hogy a Testület vizsgálatát kéri. Panaszában többek között a 2016. június 28-án foganatosított intézkedést kifogásolta. (A július 6-i események vonatkozásában előterjesztett kifogásait a Testület külön ügyszámon, FRP/449/2016/Pan sz. alatt, míg a június 28-án délután történtek miatti panaszát pedig FRP/250/2016/Pan szám alatt kezelte.) A Testület az alábbiakban csak a június 28-án a reggeli órákban történt eseményekre vonatkozó panaszt ismerteti.

I.

1) A panaszos a 2016. július 6-i szabálysértési meghallgatási jegyzőkönyvben terjesztette elő a panaszát, illetve az előállításról készült igazoláson.

A meghallgatása során előadta, hogy mind az öt vele szemben foganatosított rendőri intézkedést kifogásolja. Az intézkedések azonosítása végett felsorolta az arról szóló jelentések számát:

- [...]id (2016. június 28-a 9 óra 45 perckor történt igazoltatás és ruházatátvizsgálás, testi kényszer alkalmazása);
- a [...] id sz. (2016.június 28-a 16 órakor történt igazoltatás, előállítás, kényszerítő eszközhasználat);

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

- [...]id (2016. július 6-i szabálysértési feljelentés);
- [...]id (2016. július 6-án 12 óra 45 perckor történt igazoltatás, előállítás, kényszerítő eszközhasználat).

Meggyőződése szerint ezek az intézkedések jogszerűtlenek voltak. A feljelentések pedig több súlyos (véleménye szerint szándékos) hazugságot tartalmaznak. Az előállításokkal és a kényszerítőeszköz alkalmazásokkal szemben is panasszal él.

A panaszos meghallgatása 2016. július 6-án 20 órától 20 óra 58 percig tartott.

2) Az igazolás szerint a panaszos előállítása 2016. július 6-án 12 óra 45 perctől 22 óra 34 percig tartott a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányságon. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy ez idő alatt sérülése nem, de panasza keletkezett. Az a panasza, ami a meghallgatási jegyzőkönyvben rögzítésre került.

II.

A) A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Budapesti Rendőrfő-kapitányságtól (továbbiakban: BRFK) és a Készenléti Rendőrségtől, valamint megküldeni kérte az üggyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A rendőrség megküldte R. G. c. r. őrnagy feljegyzését arról, hogy a panaszossal telefonon sikerült felvenni a kapcsolatot, és a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az ügyében kéri a Testület vizsgálatát.

2) A rendőrség mellékelte az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentést, amely szerint a panaszossal szemben 2016. június 28-án, 9 óra 45 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerint igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerint átvizsgálást, valamint az Rtv. 47. § alapján testi kényszert alkalmaztak. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett. A kényszerítő intézkedés és/vagy eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásaként L. S. r. főrm. és a B. P. r. őrm. előadta, hogy aznap 9 órától biztosítási feladatot látott el a Budapest. [...] lévő [...]Múzeumnál a BRFK RSZ KVFO KGJO alárendeltségében a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatóság, Bevetési Főosztály I., I. Bevetési Osztály, I. Bevetési Alosztály állományából 2 fővel.

A fenti címen található [...] zajló építkezésnél kb. 4 fő az úttesten ülő demonstrációba kezdett, ezáltal akadályozva az ott zajló munkafolyamatokat, illetve munkagépek ki- és bejutását a munkaterületre. A jogsértő magatartást tanúsító csoporttal szemben a terület elhagyására történő rendőri felszólítást, a helyszínen lévő biztosítás parancsnoka, M. Cs. r. őrgy (BRFK RSZ KVFO KGJO), által 9 óra 30 perctől több esetben végrehajtásra került. Mivel a jogellenesen összegyűlt személyek a többszöri rendőri felszólítást követően sem hagyták el a területet, és szüntették meg szabálysértő magatartásukat, ezért M. Cs. r. őrgy. utasítására 9 óra 45 perckor intézkedés alá vonták a panaszost.

Az intézkedés során a panaszos a földön ült, több személy társaságában és kezüket összekulcsolva passzív ellenállást tanúsítottak. A panaszossal a r. főrm. közölte, hogy cselekményével szabálysértést követ el. A törvény nevében szavak előre bocsátásával ismét felszólította személy szerint a panaszost M. Cs. r. őrgy. azért, hogy az úttestet a zöld övezet irányába hagyja el. Mivel a panaszos nem volt hajlandó eleget tenni, ezért vele a r. főrm. hogy vele szemben az Rtv. 47. § szerint testi kényszert fog alkalmazni. Ezt követően a panaszost két karjánál karbölcső alkalmazásával leválasztotta a mellette ülő személyek szorításából. Ezt követően panaszos elengedte magát, a földre feküdt. Kezeit és a két lábát meg fogva, két további rendőr segítségével levitték az úttestről a járda másik oldalán található zöld füves területre.

Továbbiakban a panaszos a zöld területen már lábra állt és teljesen együttműködővé vált. Ezután a személyazonossága megállapítása céljából igazolásra szólította fel a rendőr, melynek az útlevele átadásával eleget tett, így megállapítást nyert személyazonossága.

A panaszossal a rendőr közölte, hogy fenti cselekményeivel a Szabs. tv. 216. § (1) ütköző és aszerint minősülő "Jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség", illetve a KRESZ 21. § (9) a) pontjába ütköző és a Szabs. tv. 224. § szerint minősülő "Gyalogosokra vonatkozó szabályok megsértése", szabálysértéseket követte el, melyeket nem ismert el, majd közölte a panaszossal, hogy vele szemben a fenti tények alapján szabálysértési feljelentéssel fog élni, amelyet tudomásul vett.

A panaszos ruházatát ezt követően átvizsgálta a rendőr, melynek során sem szabálysértésre, sem bűncselekményre utaló tárgy, eszköz nem került elő.

Ezt követően a panaszost nyilatkoztatta a személyi körülményeiről, de a kérdésekre nem volt hajlandó válaszolni, majd a kitöltött szabálysértési nyilatkozatot nem volt hajlandó aláírni.

Megjegyezi a r. főrm., hogy a panaszos bal karjának felső- belső részén egy kb. 4 cm x 2cm bőrpír volt látható, melynél nem volt megállapítható, hogy a társai szorítása által vagy az általa alkalmazott testi kényszer következtében alakulhatott ki. Továbbiakban a panaszost nyilatkoztatta orvosi ellátással kapcsolatban, valamint a helyszínen lévő parancsnok, M. Cs. r. őrnagy meghallgatta sérüléseire vonatkozóan. A panaszos mind a két esetben elutasította mentőgépkocsi helyszínre hívását, orvosi ellátást nem igényelt.

A panaszos adatait az EDR készüléken keresztül WAP rendszerben, az Országos Körözési Nyilvántartásban ellenőrizte a r. főrm., a nyilvántartásban nem szerepelt.

Az intézkedésről P. T. r. törm. 09 óra 30 perctől 9 óra 50 percig kép- és hangfelvétel rögzítésre került a 17HE00015R számú készülékkel. A felvételek kimentéséről BRFK RSZ KVFO KGJO állománya gondoskodik.

Az intézkedés alá vonttal közölte, hogy az intézkedéssel szemben panasszal élhet az erre kijelölt szerveknél, mellyel elmondása alapján élni fog a rendőri intézkedéssel szemben.

Ezt követően a panaszosnak a helyszínen 10 óra 15 perckor átadásra került 1 db igazolás testi kényszer alkalmazásáról, majd az átadást követően nevezettel az intézkedés befejeztem.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedés és a kényszerítő eszköz használta jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) A rendőrség mellékelte a panaszossal szemben 2016. július 6-án meghozott szabálysértési határozatot, amely a panasz eljárás szempontjából az alábbi releváns rendelkezéseket tartalmazza.

A panaszost öt rendbeli jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés miatt marasztalta a szabálysértési hatóság.

A panaszolt rendőri intézkedés tekintetében az indokolás az alábbi tényállási elemeket tartalmazza.

Az első [KR (...) id.] jelentése alapján 2016. június 28-án, 9 óra 45 perckor vonták rendőri intézkedés alá a panaszost, valamint a vele együtt tartózkodó három személyt, mivel Budapest [...] kerületében, zajló munkafolyamatokat ülő demonstrációban kezdve akadályozták, illetve a munkagépek ki- és bejutását a munkaterületre megpróbálták megghiúsítani. A jogsértő magatartást tanúsító csoportot 9 óra 30 perctől kezdődően a terület elhagyására az intézkedő rendőrök felszólították, azonban a jogellenesen összegyűlt személyek a többszöri rendőri felszólítást követően sem hagyták el a területet és szüntették meg a szabálysértő magatartásukat, ezért velük szemben külön intézkedést foganatosítottak. Az intézkedés során a panaszos a földön ült több személy társaságában és kezüket

összekulcsolva passzív ellenállást tanúsítottak. A panaszossal közölték, hogy cselekményével szabálysértést követ el és felszólították őt, hogy a területet a zöld övezet irányába hagyja el, amelynek nem engedelmeskedett, ezért tájékoztatták, hogy testi kényszert fognak vele szemben alkalmazni, majd karbölcső alkalmazásával leválasztották a mellette ülő személy szorításából, mire a panaszos elengedte magát, a földre feküdt, mire a két karját és a két lábát megfogva négy rendőr felemelte és az útestről a járda másik oldalán található zöld füves területre levítették, ahol a panaszos lábra állt és teljesen együttműködővé vált, a személyazonosságának az igazolására történő rendőri felszólítást végrehajtotta.

Az eljárás alapját képező második [KR (...) id.] jelentés alapján 2016. június 28-án több alkalommal a [...], a F. J. úton, a [...] előtti szakaszon rendőri intézkedésre került sor, mivel az önmagát „[...]” nevező csoport tagjai a korábban bejelentett Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényükön túlmenően a kordonrendszeren – amelyet a [...] előtti szakaszon a biztonsági szolgálat a terület védelme érdekében állított fel – keresztül a lezárt területre a biztonsági szolgálat hozzájárulása nélkül beléptek, közülük néhányan a [...] ráccsal védett ablakaira felmásztak, egyikük a [...] tetejére felmászott és ott egy molinót feszített ki. Az intézkedés során a helyszíni parancsnok megállapította, hogy a kordonnal lezárt terület munkaterületnek minősül, ezért a jelenlévőket többször felszólította – három alkalommal –, hogy a munkaterületet hagyják el és oda ne térjenek vissza; tájékoztatta őket, hogy ott tartózkodásuk jogsértő, ezért a rendőrség a felszólítás ellenére bent tartózkodókat eltávolítja. A tömeges felszólításokat követően a panaszos továbbra sem hagyta el a munkaterületet, a [...] tetején tartózkodott. 16 órakor a területen tartózkodó személyek folytatódó eltávolítására vonatkozó rendőri intézkedések során a panaszos ismét felszólításra került a terület elhagyására, amelynek ismételten nem tett eleget. A többszöri felszólítás ellenére és a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés megszakítására vonatkozó felszólítás eredményre nem vezetett, ezért tájékoztatták, hogy a rendőri intézkedés kikényszeríthető, szükség esetén a rendőrség személyi szabadságában korlátozni fogja, előállítja őt a fenti szabálysértés elkövetése miatt. Mindezek ellenére a panaszos továbbra sem tanúsított együttműködést, a felszólításokat követően passzív magatartást tanúsított, ellenszegülése miatt testi kényszer útján került a művelési területen kívüli eltávolításra oly módon, hogy a helyszínen lévő tűzoltók darus esetkocsijának segítségével a tetőről épségben lehozták, amely testi kényszer útján került megvalósításra, kezeit előre bilincseltek. A panaszos saját elmondása alapján bódítószert (kábitószer) hatása alatt állt, ezért a Ny. Gy. Kórház Pszichiátriai Intézetébe került elszállításra. Az intézkedő rendőrök szabálysértési feljelentéssel éltek ellene.

A határozat indokolása arra is kitér, hogy Budapest Főváros [...] kerület Polgármesteri Hivatal Jegyzője 2016. június 30-án kelt [...] számú határozatában birtokvédelemmel kapcsolatos intézkedést hozott, amely alapján a [...] Zrt. és a [...] Zrt. kérelmezők kérelmének helyt adott. Megállapította, hogy a kérelmezők birtokát képező Budapest [...] 3-5. szám alatti, természetben a [...] hrsz. ingatlanon található elkerített bontási területen a kérelmezők engedélye nélkül jogellenesen tartózkodó személyek magatartása (a bontási-építési területre belépnek, ott mozognak, rövidebb-hosszabb ideig tartózkodnak, táboroznak, a munkavégzést akadályozzák, balesetveszélyt okoznak) a kérelmezők számára birtokháborítást valósít meg. Mindezen magatartás alapján a birtokháborítást tanúsító személyeket ezen birtokháborító magatartásuktól a kérelmezőket megillető birtokvédelem biztosítására általánosan a jövőre nézve is eltiltotta. A kérelmezők 2016. július 4-én kelt beadványukban a határozat végrehajtását kérték. Budapest Főváros [...] Polgármesteri Hivatal 2016. július 4-én kelt [...] számú végzésében elrendelte a fenti birtokvédelmi határozat végrehajtását. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 134. § e) pont rendelkezésére hivatkozott ezen a ponton a határozat. Jelen ügyben a jegyző a fenti rendelkezés alapján a rendőrséget felkérte a végrehajtásban történő közreműködésre.

4) A rendőrség által megküldött kamerafelvételek (3+7 CD lemez) nincs olyan, ami a jelen panasszal érintett intézkedésre vonatkozik.

B) A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a Pesti Központi Kerületi Bíróságtól (továbbiakban: Bíróság).

A Bíróság megküldte a panaszos ügyében hozott szabálysértési végzést, amelyben a panaszosnak a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányság szabálysértési határozata ellen benyújtott kifogása miatt sorkerülő bírósági eljárásban a panaszossal szemben megszüntették a szabálysértési eljárást. A bíróság a 2016. június 28-án 9 óra 45 perckor, a 16 órakor, a július 6-án 8 óra 20 perckor, a 11 óra 50 perckor és a 12 óra 45 perckor történeteket vizsgálta.

A bíróság a június 28-i ügyek kapcsán a döntésében arra jutott, hogy az Alkotmánybíróság 31/2015 (XI.18.) sz. határozatában kimondta, hogy az elkövetési magatartás megfogalmazása a védett jogtárgy szerinti jogalkotói célhoz mérten túlzottan tág kereteket biztosít a jogalkalmazás számára azzal, hogy az engedetlen magatartásokat túl széles körben engedi szankcionálni. A rendvédelmi szerv vagy vámszerv intézkedésével összefüggésben tanúsított engedetlen magatartások ugyanis nem feltétlenül, nem minden esetben irányulnak a rendészeti igazgatás rendje, illetőleg a jogszerű intézkedések végrehajtása ellen. A jogtárgy védelmi igényének hiányában pedig a tényállás alkalmazása adott magatartással szemben a jogalkotó által elérni kívánt céltól eltérőnek, vagyis önkényesnek minősül. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 39.§ (1) bekezdése szerint, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság döntése mindenkre nézve kötelező.

A bíróság álláspontja szerint a panaszos egy – részben spontán – békés tüntetésen vett részt az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való jogát gyakorolva. A szabálysértési határozat szerint a panaszos megvalósította a szabálysértést, mivel a területet többször felszólítás ellenére nem hagyta el. A bíróság álláspontja szerint ugyanakkor a panaszos passzív magatartása nem irányult a rendészeti igazgatás rendje, illetőleg a jogszerű intézkedések végrehajtása ellen, emiatt nem alapozhatja meg a szabálysértési felelősségét sem. Ezét a Szabs. tv. 216.§ (1) bekezdésében írt szabálysértési tényállás alkalmazása a panaszos magatartásával szemben a jogalkotó által elérni kívánt céltól eltérően önkényesnek minősül.

A július 6-i események kapcsán arra jutott a bíróság, hogy a közigazgatási szerv nem várta meg a határozat önkéntes teljesítését, hanem rögtön a végrehajtás foganatosítását rendelte el a rendőrség közreműködésével. A bíróság vizsgálta, hogy a döntés és a végrehajtás közötti 2 napban a tudomásszerzés megvalósult-e. A bíróság elfogadta a panaszos azon előadását, hogy egy előre bejelentett békés tüntetésen vett részt. Az eljárás során nem merült fel adat arra nézve, hogy a panaszos tudott vagy tudhatott-e a birtokvédelemmel kapcsolatos határozatról, illetve arról, hogy az önkormányzat elrendelte a végrehajtást a rendőrség közreműködésével. A felosztatás konkrét indokát a rendőrök nem közölték, így a bíróság álláspontja szerint a panaszos alappal feltételezte azt, hogy nem sért jogszabályt azzal, hogy egy bejelentett demonstráció helyszínén tartózkodik, azon vesz részt.

Tekintettel arra, hogy a Btk. 20. § (1) bekezdés szerint nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott, a tévedésre, mint büntethetőséget kizáró okra tekintettel a bíróság az eljárást a Szabs. tv. 83. § (1) bekezdés e) pontja alapján megszüntette.

Egyúttal megjegyezte a bíróság, hogy a panaszos azon magatartása, hogy június 28-án felmászott a kéményre, alkalmas lehet arra, hogy másokban riadalmat, megbotránkozást keltsen.

C) A Testület megtekintette a [...] események kapcsán a www.youtube.com videomegosztó oldalon található felvételeket, amelyek között nincs olyan, amely a panaszossal szemben intézkedést rögzítette volna.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedése érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, valamint a VI. cikkben foglalt személyes adatok védelméhez fűződő jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer jogszerű volt-e.

a) A rendőri előadás egyáltalán nem tesz arról említést, hogy a rendezvényt feloszlatták volna, vagy a rendőrség tömegoszlatást végzett volna (a rendezvény feloszlására 12 óra 51 perckor került sor, miután molinókat feszítettek ki a tüntetők a [...] épületen, illetve odaláncolták magukat), így a Testület a vizsgálata során a rendőri intézkedés jogalapjának jogszerűsége vonatkozásában a testi kényszer alkalmazásáról szóló jelentésben és a bíróság végzésében foglaltakból indult ki. Különös figyelemmel arra, hogy a panaszos a Testület kiegészítésre vonatkozó felhívását nem vette át, a levél nem kereste jelzéssel érkezett vissza a Testülethez, így a panaszos részéről részletes tényelőadás nincs. Ráadásul ezt megelőzően a rendőrségi panasz eljárásban szintén eredménytelenül próbálták a panaszost a panasz-kiegészítése végett nyilatkoztatni. A panaszos a Testülethez eljuttatott FRP/250/2016/Pan szám alatti beadványában úgy fogalmazott, hogy a hétfőn a ligetvédők egyike azonnali, gyors reagálása tüntetést jelentett be a múzeum parkolójához. E tüntetés résztvevői 28-án, kedden reggel egy darabig az aszfaltra ülve akadályozták a munkavezető terepjárójának behajtását, de a helyszínre érkező rendőrség eltávolította őket: jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt szabálysértési eljárást indítottak ellenük, de az igazoltatás után elengedték ezen személyeket és a rendőrség is elhagyta a helyszínt.

A fentiek alapján a Testület abból indult ki, hogy a panaszos 2016. június 28-án egy – nem a Gytv. 6.§ előírásai szerint bejelentett, a Szabs. tv. 189.§ (5) bekezdés szerinti „gyorsreagálású”² – tüntetésen vett részt, ennek során több alkalommal belépett a biztonsági szolgálat védelme érdekében kordonnal elválasztott és munkaterületté nyilvánított területre, illetve az úttesten spontán üldemonstrációt folytatott, ezzel akadályozva a munkaterületre a munkagépek ki- és bejutását, ezt a tevékenységét többszöri felszólításra sem hagyta abba, a területet nem hagyta el, így őt testi kényszerrel eltávolították a területről.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén

² Szabs. tv. 189.§ (5) Nem valósul meg szabálysértés a (3) bekezdés a) pontja alapján [(3) a) Aki a rendezvény szervezésével összefüggő bejelentési kötelezettségét a gyülekezési jogról szóló törvényben erre meghatározott határidő megsértésével teljesíti, szabálysértést követ el.], ha a gyülekezési jogról szóló törvényben meghatározott határidő megsértésével, de a rendezvény szervezésének megkezdését követően haladéktalanul olyan rendezvény szervezését jelentik be, amelynek célja a résztvevők véleményének egy, a bejelentéshez képest három napon belül, előre nem láthatóan bekövetkezett vagy nyilvánosságra került eseménnyel összefüggő kinyilvánítása.

alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. §-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A rendőrség a szabálysértési határozatban az intézkedés okaként a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenséget (Szabs. tv. 216. §) jelölte meg. A Szabs. tv. 216. § (1) bekezdése értelmében, aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

A Testület az eset kapcsán utal az Rtv. 19. §-ára is, amely a következőként rendelkezik: „a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

A fent idézett szabálysértési tényállás (jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség) megvalósulásához tehát – figyelemmel az Rtv. 19. § szabályaira – egyrészt szükséges egy rendőri intézkedés, amely nem nyilvánvalóan jogszerűtlen, másrészt az, hogy ezzel az intézkedéssel szemben valaki ellenszegülést tanúsítson. Az ellenszegülés megállapításához a Testület álláspontja szerint vagy aktív, tevőleges, az intézkedés céljának ellenszegülő – de a rendőr személyét fizikailag nem támadó – magatartás szükséges, vagy egy intézkedés végrehajtását gátló passzív magatartás, szándékos nem cselekvés.

A Testület már a korábbi, 12/2017. (II. 16.) számú állásfoglalásában kifejtette, hogy a múzeum melletti terület munkaterületnek minősül. A Testület véleménye szerint a panaszos és társai magatartása alkalmas volt a kivitelezési munkálatok megzavarására, amellyel nemcsak saját maguk, hanem a munkások életét, testi épségét és a vagyonbiztonságot is veszélyeztették, valamint a munkások mozgásszabadságát is korlátozhatták.

A Testület már többször kifejtette az Rtv. 19.§ kapcsán, hogy az egy olyan speciális előírás, ami alapján az állampolgár főszabály szerint köteles a felszólításnak eleget tenni, és amennyiben álláspontja szerint az intézkedés jogsértő volt, akkor utólag kezdeményezhet jogorvoslatot panaszeljárás keretében. Ez alól a szabály alól csak a nyilvánvalóan, mérlegelés nélkül megállapíthatóan jogellenes rendőri intézkedés jelent kivételt (pl. másik emberi élet kioltására ad utasítást).

Jelen esetben a Testület álláspontja szerint a panaszos egy a 3 napos bejelentési határidőn belül bejelentett gyorsreagálású tüntetésen vett részt, magatartásával egyértelműen akadályozta a munkaterület megakadályozását. Ezen magatartás felszámolására a rendőrségnek több lehetősége is volt, ezek közül a legkisebb jogsérellemmel (Rtv. 15.§) a Testület álláspontja szerint az Rtv. 19. § szerinti felszólítás volt, amelynek a panaszos a saját bevallása szerint sem tett eleget.

A Testület álláspontja szerint a rendőri intézkedés a jelen körülmények között nem volt nyilvánvalóan jogszerűtlen, mivel annak célja a személy- és vagyonbiztonság volt, a munkások és a demonstrálók közötti esetleges konfliktus további megakadályozása és a munkaterület megközelíthetőségének biztosítása volt. (A [...] linken elérhető felvételen látható, hogy az érintett útszakaszon autós gépjármű forgalom van, azt az építkezési munkához kötődő gépjárművek használták). Ráadásul az összetett jogi helyzet miatt a mérlegelés nélküli megállapíthatóság itt fel sem merül.

Tekintettel arra, hogy a panaszos rendőri felszólításnak nem tett eleget, megnyílt a rendőrség számára a (2) bekezdésben meghatározott lehetőség, az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatósága.

b) Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 47. § A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerrel. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás melléklete részletesen tartalmazza az egyes intézkedési taktikák leírását. A kényszerítő eszközök alkalmazásának alapvető taktikáiról szóló fejezetben, a testi kényszerre vonatkozó alapelvek között szerepel – többek között –, hogy a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar-és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr továbbá az őt ért támadás során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

A panaszos vonatkozásában a rendőrség a kényszerítő eszköz alkalmazásának okaként a terület önkéntes elhagyásának hiányát jelölte meg.

A panaszost és társait 9 óra 30 percet követően több alkalommal felszólították, ezt követően 9 óra 45 perckor közvetlenül a panaszost is felszólították a távozásra, majd miután ennek nem tett eleget a rendőr a testi kényszer alkalmazásának kilátásba helyezésével is felszólította. Miután ez is eredménytelen maradt, a panaszost karbölcső alkalmazásával leválasztották a másik 3 tüntetőről. Ezután a panaszos a földre feküdt, majd 4 rendőr megemelte és eltávolította az úttestről.

A Testület a fentiekben már kifejtette, hogy az Rtv. 19.§ (2) bekezdése megnyitotta a rendőrség számára a kényszerítő eszköz használatát, miután a panaszos a rendőri felszólításnak nem tett eleget.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség számára felszólítást követően nem volt olyan másik, kisebb jogsértéssel járó eszköz, amely az intézkedés céljának (munkaterület és a hozzávezető útszakasz kiürítése) megvalósulását biztosította volna.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására jogszerűen került sor a panaszossal szemben az előzetes figyelmeztetést követően, ezért **a panaszos emberi méltóságához való joga a testi kényszer alkalmazása miatt nem sérült.**

2) A Testület ezt követően a panaszos igazoltatását vizsgálta.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímré, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint

c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazoltat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.

(2) Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

(3) Ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, az igazoltatás helyét, idejét és okát, valamint - az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felkérés teljesítése esetén - az igazoltatott személy lakóhelyét, tartózkodási helyét.

A Bíróság döntésében kifejtette, hogy a panaszos vonatkozásában nem valósult meg a jogszerű engedetlenség.

Ugyanakkor a Testület gyakorlata szerint az igazoltatáshoz elegendő az egyszerű gyanú is, így önmagában a panaszos igazoltatása önmagában nem tekinthető jogsértőnek, mivel arra egyrészt az Rtv. 19.§ (2) bekezdése lehetőséget teremtett, másrészt a szabálysértési eljárás lefolytathatóságához szükséges volt a panaszos személyazonosságának a megállapítása.

Mindezek alapján a panaszos igazoltatása miatt nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga.

IV.

A panaszost jogszerűen vonták intézkedés alá, ezért nem sérült a személyes adatok védelméhez való joga. A testi kényszer alkalmazása szintén jogszerű volt, ezért nem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogantatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2017. július 6.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET